

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) วิเคราะห์การนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ของศูนย์กิจกรรมธรรมชาติมาบเอื้อง และ 2) ประเมินผลการนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติของศูนย์กิจกรรมธรรมชาติมาบเอื้อง ด้วยวิธีการศึกษาเชิงวิจัยที่เน้นใช้ข้อมูลเชิงคุณภาพ จากวิธีการสังเกตการณ์และการสัมภาษณ์ โดยปรากฏผลการศึกษาดังนี้

ผลการศึกษา พบว่า

ก. การนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในหลักสูตร “การพัฒนากิจกรรมธรรมชาติสู่ระบบเศรษฐกิจพอเพียง” พบว่า

1) เนื้อหาและกิจกรรมในหลักสูตร ที่สอดคล้องกับด้านองค์ประกอบของแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วย กิจกรรมการขับเคลื่อนเกษตรอินทรีย์ กิจกรรมการพัฒนาพลังกาย/พลังจิต/พลังปัญญา กิจกรรมการฝึกภาคสนามลงแปลงสาธิต กิจกรรมการฝึกปฏิบัติและการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพ กิจกรรมคนเอาถ่าน กิจกรรมวิถีภูมิปัญญาไทยกับการพึ่งตนเอง กิจกรรมคนมีน้ำยา กิจกรรมเปิดสมองบ่งหนองความคิด กิจกรรมสรุป/ทบทวน/การนำเสนอ และกิจกรรมการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ 2) เนื้อหาและกิจกรรมในหลักสูตร ที่สอดคล้องกับด้านเงื่อนไขของแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วย การใช้ความรู้อย่างรอบคอบ และการมีคุณธรรม ได้แก่ กิจกรรมการบรรยาย “หลักการ ปรัชญา และแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง” กิจกรรมการบรรยาย “หลักกิจกรรมธรรมชาติ” กิจกรรมการบรรยาย “เศรษฐกิจพอเพียงของคนแถวหน้า” กิจกรรมชมศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง กิจกรรมการฝึกภาคสนามลงแปลงสาธิต กิจกรรมคนเอาถ่าน และกิจกรรมการพึ่งตนเองก่อนและหลังการรับประทานอาหาร 3) เนื้อหาและกิจกรรมในหลักสูตร ที่สอดคล้องกับด้านการประยุกต์เชิงยุทธศาสตร์ ประกอบด้วย กิจกรรมการบรรยาย “หลักการ ปรัชญา และ

แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง” กิจกรรมการบรรยาย “หลักกลไกกรรมธรรมชาติ” กิจกรรมการบรรยาย “เศรษฐกิจพอเพียงของคนแถวหน้า” กิจกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง กิจกรรมการพัฒนาพลังกาย พลังจิต และพลังปัญญา กิจกรรมชมศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง กิจกรรมฝึกภาคสนามลงแปลงสาธิต กิจกรรมการฝึกปฏิบัติและการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพ กิจกรรมคนเอาถ่าน กิจกรรมวิถีภูมิปัญญาไทยกับการพึ่งตนเอง กิจกรรมคนมีน้ำยา กิจกรรมเปิดสมองบ่งหนองความคิด กิจกรรมชีวิตในดิน กิจกรรมการสรุป การทบทวน และการนำเสนอ กิจกรรมการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ และกิจกรรมพึ่งตนเองก่อนและหลังการรับประทานอาหาร

ข. การประเมินผลศูนย์กลไกกรรมธรรมชาติมาบเอื้อง พบว่า

- 1) ปัจจัยด้านหลักสูตร ผู้เข้าอบรมส่วนใหญ่ เห็นว่า หลักสูตรและระยะเวลาการอบรมมีความเหมาะสมมาก และสมควรจัดการอบรมหลักสูตรดังกล่าวต่อไป
- 2) ปัจจัยด้านเนื้อหาวิชา ผู้เข้าอบรมส่วนใหญ่ เห็นว่า เนื้อหาวิชาที่ได้รับจากการอบรมมีประโยชน์และตรงกับความต้องการตนเองเป็นอย่างมาก รวมทั้งได้รับความรู้จากศูนย์กลไกกรรมธรรมชาติมาบเอื้องเป็นอย่างมาก ส่วนเอกสารที่ใช้ประกอบการอบรมมีจำนวนน้อย
- 3) ปัจจัยด้านวิทยากร ผู้เข้าอบรมส่วนใหญ่ เห็นว่า วิทยากรเป็นผู้มีความรู้ความสามารถมาก วิทยากรมีการใช้เทคนิคการบรรยายที่น่าสนใจ วิทยากรมีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้มาก และวิทยากรให้ผู้เข้าอบรมมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ มาก
- 4) ปัจจัยด้านกระบวนการดำเนินงาน ผู้เข้าอบรมส่วนใหญ่ เห็นว่า การประสานงานของเจ้าหน้าที่ การแบ่งหน้าที่รับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ และเจ้าหน้าที่ที่มีจำนวนน้อยไม่มีความเหมาะสมกับจำนวนผู้สนใจเข้าอบรม
- 5) ปัจจัยด้านสถานที่ ผู้เข้าอบรมส่วนใหญ่ เห็นว่า สถานที่อบรม อาหาร และที่พักมีความเหมาะสม แต่ห้องน้ำไม่มีความเหมาะสมเพราะมีจำนวนน้อย

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

- 1) ศูนย์ฯ ควรขอเงินงบประมาณจากรัฐบาล เพื่อนำมาใช้ในการขับเคลื่อนแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่ทุกภาคส่วนของสังคมไทย เพื่อก่อให้เกิดแรงสนับสนุนและทัศนคติบางอย่างในการจัดสรรเงินงบประมาณให้กับศูนย์กลไกกรรมธรรมชาติมาบเอื้อง
- 2) ศูนย์ฯ ควรกำหนดหลักสูตรและเนื้อหาการอบรมที่เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงให้เหมาะสมกับผู้เข้าอบรม เพื่อให้ผู้เข้าอบรมทุกคนสามารถนำแนวคิดเศรษฐกิจไปประยุกต์ใช้ได้เหมาะสม

3) ศูนย์ฯ ควรมีการติดตามและประเมินผลผู้ที่ผ่านการอบรมแล้ว เพื่อที่จะได้นำข้อมูลและปัญหาที่ได้จากการติดตามและประเมินผลมาปรับปรุงหลักสูตรและเนื้อหา

4) ศูนย์ฯ ควรจัดเตรียมเอกสารการอบรมให้เหมาะสมกับเนื้อหาและกิจกรรมต่าง ๆ ในหลักสูตร เพื่อให้ผู้เข้าอบรมสามารถนำเอกสารการอบรมมาศึกษาและทดลองปฏิบัติตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงได้ด้วยตนเอง

5) ศูนย์ฯ ควรบริหารจัดการทรัพยากรด้านบุคลากรให้สอดคล้องและเหมาะสมกับการดำเนินงาน และหน้าที่ขององค์กร

6) ศูนย์ฯ ควรปรับปรุงสถานที่อบรมและพัฒนาแหล่งน้ำกินน้ำใช้หรือจัดทำสถานที่เก็บกักน้ำไว้ใช้ เพื่อให้สามารถรองรับกับจำนวนผู้เข้าอบรมในแต่ละหลักสูตรได้อย่างเหมาะสม

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

- 1) รัฐบาลควรจัดสรรเงินงบประมาณให้กับศูนย์กิจกรรมธรรมชาติมาบเอื้อง
- 2) รัฐบาลควรประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกร นักเรียน นักศึกษา และประชาชนทั่วไป รู้จักศูนย์กิจกรรมธรรมชาติมาบเอื้องหรือเครือข่ายองค์กรอื่น ๆ ที่มีการนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ เพื่อสร้างเครือข่ายการเรียนรู้
- 3) รัฐบาลควรนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้เป็นกรอบความคิดในการกำหนดนโยบายการบริหารและการพัฒนาประเทศ เพื่อให้ประเทศไทยสามารถพัฒนาได้อย่างมั่นคงภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์

The purpose of the study was twofold (1) to analyze the application of the concept of Sufficiency Economy by the Mab Aung Natural Agriculture Center and 2) to evaluate the results of the application of this concept.

The findings were summarized below.

A. Application of the concept of Sufficiency Economy in the course entitled “Natural Agriculture Development to the Sufficiency Economy” The following were found:

1) Contents and activities of the course. The contents and activities were in harmony with the components of the concept of Sufficiency Economy, which are organic forming-driving activity, physical/mental/intellectual development, demonstration plot field practice, practice and production of bio-organic fertilizer, charcoal producing people activity, Thai local wisdom and self-reliance, liquid soup /shampoo producing people activity, thinking activity, conclusion/review/ presentation activity and strategic planning activity.

2) The contents and activities were in harmony with the conditions of the concept of Sufficiency Economy. Which are careful application o knowledge and having moral. The activities are the lectures on “Principle, philosophy and concept of Sufficiency of Economy; “ Principle natural agriculture; “Sufficiency Economy of front-line people’ observation tour to the learning center for

Sufficiency Economy; demonstration plot field practice; charcoal-producing activity; and self-reliance before and after meals activity.

3) The contents and activities that were in harmony with the strategic application were lectures on "Principle, philosophy and concept of Sufficiency Economy", "Principle of natural agriculture", "Sufficiency Economy of front-line people"; Sufficiency Economy-driving activity; physical/mental/intellectual development activity; observation to learning center for Sufficiency Economy; demonstration plot field practice, practice and production of bio-organic fertilizer; charcoal-producing people activity; Thai local wisdom and self-reliance; liquid soap/shampoo producing activity; thinking activity; life in soil activity; conclusion, review and presentation activity, strategic planning activity ; self-reliance before and after meals activity.

B. Evaluation of the Mab Aung Natural Agriculture Center

The following were found.

1. Course Most of the trainees considered the course and the length of time very appropriate and served to be offered again.

2. Contents Most of the trainees thought that the contents were useful and meet their needs very much. They gained a lot of knowledge from the center. However, the training material was still too little.

3. Trainers Most of the trainees considered the trainers were expert in transferring knowledge, using interesting training techniques and making them participate in several activities.

4. Operational process. Most of the trainees thought that the coordination and work division of the course staff were still poor. There were not enough staff members to serve interested trainees.

5. Venue Most of the trainees thought that the venue, food and accommodation were appropriate but there were not enough toilets.

Operational implications

1. The center should request a budget from the government to spread the concept of Sufficiency Economy to all the regions in Thailand in order to get support and a good attitude from the government in allocating money to the Mab Aung Natural Agriculture Center.
2. The center should improve its courses and contents on the Sufficiency Economy to meet the trainees' needs so that they can apply the concept to their daily life appropriately.
3. The center should follow u the trainees who completed the course to find out whether they can successfully apply the concept and to get the feedback to improve the course and its contents.
4. The center should prepare enough material suitable for the contents and the activities so that the trainees can use it as a manual to apply the concept by themselves.
5. The center should manage its human resource to meet the missions and objectives of the organization.
6. The center should improve its venue and develop drinking and consumption water or have a place to store water for use to adequately accommodate the trainees in each course.

Policy implications

1. The government should allocate a budget for the Mab Aung Natural Agriculture Center.
2. The government should publicize the activities of the center and other organizational networks that use the concept of Sufficiency Economy to build a learning network.
3. The government should use the concept of Sufficiency Economy to set up a policy for national administration and development so that the country can develop sustainable under globalization.